

VERONMAKSAJAIN KESKUSLIITTO RY
Kalevankatu 4
00100 HELSINKI

LAUSUNTO

5.6.2009

Valtiovarainministeriö
Snellmaninkatu 1 A
HELSINKI

E-mail valtiovarainministerio@vm.fi

Viite Lausuntopyyntö 11.5.2009 VM 055:00/2009

**LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI
PITKÄAIKAISSÄÄSTÄMISEN VEROTUKSEN UUDISTAMISTA KOSKEVAKSI
LAINSÄÄDÄNNÖKSI**

Yleistä

Esityksessä ehdotetaan laajennettavaksi nykyisin vapaaehtoista eläkevakuutusta koskeva verotuki eläkevakuutuksen lisäksi muihin pitkäaikaisiin sijoituksiin, jotka ovat sidottuja samaan tapaan kuin eläkevakuutukset. Saman aikaisesti on tarkoitus säätää erillinen laki sidotusta pitkäaikaissäästämistä. Valtiovarainministeriön luonnos hallituksen esitykseksi sidottua pitkäaikaissäästämistä koskevaksi lainsäädännöksi on lähetetty lausunnolle (VM 056:00/2009). Veronmaksajain Keskusliitto on antanut asiasta erillisen lausunnon.

Verotuki on tarkoitus ulottaa koskemaan eläkevakuutusten lisäksi erityisen säästösopimuksen puitteissa pankkitileille, sijoitusrahastoihin tai sijoituspalveluyrityksen kautta suoriin arvopaperisijoituksiin tehtyjä pitkäaikaissäästöjä. Verotuen ehtona olisi, että säästövarat ovat nostettavissa tai eläkevakuutuksen perusteella maksetaan suorituksia vakuutetulle vasta tämän täytettyä lakisääteisen eläkeiän. Suoritukset pitäisi nostaa tasaisesti 10 vuoden kuluessa.

Säästövarat olisivat säästäjän varoja mutta palveluntarjoajan hallinnassa säästöajan. Säästäjän kuollessa varat kuuluisivat kuolinpesään. Varat luettaisiin mukaan verotettavaan perintöön ja lisäksi kuolinpesä joutuisi maksamaan tuloveron säästöstä.

Ehdotuksen mukaan eläkevakuutukseen liittyvän henkivakuutuksen kuolemanvarakorvaus olisi eläkevakuutuksen säästösummaan saakka

verotettavaa pääomatuloa ja samalla verotettavaa perintöä, jolloin veroseuraamukset olisivat pitkäaikaissäästön ja eläkevakuutuksen osalta samanlaiset.

Säästösopimuksen mukaiset maksut olisivat verotuksessa vähennyskelpoiset pääomatuloista 5 000 euroon asti.

Kilpailun edistämiseksi ehdotetaan, että eläkevakuutus ja sidottu säästösopimus voidaan irtisanoa ja kertyneet varat siirtää vastaavaan tarkoitukseen toiselle palveluntarjoajalle.

Veronmaksajain Keskusliitto kannattaa luonnosteltua pitkäaikaissäästämisen verotuksen uudistuskokonaisuutta, jolla edistetään kilpailua säästötuotteiden tarjonnassa ja lisätään säästäjän vaihtoehtoja.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää erityisen tärkeänä, että pitkäaikaissäästämisen keinovalikoimaa laajennetaan esitetyllä tavalla ja samalla mahdollistetaan säästö pääoman siirtäminen toiselle palveluntarjoajalle veroseuraamuksitta.

Eläkeikä

Ehdotuksen mukaan (TVL 54 d § 2 mom) eläkevakuutuksen vakuutusmaksujen ja pitkäaikaissäästösopimuksen mukaisten maksujen vähennysoikeuden ehtona olisi, että sopimuksen mukaan säästövaroja tai eläkettä aletaan maksaa vasta, kun vakuutettu tai säästösopimuksen varoihin oikeutettu on saavuttanut häneen sovellettavan työeläkelain mukaisen eläkeiän.

Ehdotettu sanamuoto on epäselvä. Yleinen eläkeikä työeläkelaeissa on 63 vuotta. Eläkelakeihin sisältyy kuitenkin mahdollisuuksia jäädä ennen 63 vuoden ikää vanhuuseläkkeelle. Tällaisia mahdollisuuksia on esimerkiksi VaEL 5 luvussa ja MerimiesEL 8 §:ssä. Jos tarkoitus on sitoa pitkäaikaissäästöjen nostoaika yleiseen eläkeikään, tulisi eläkeiän osalta viitata vain työntekijän eläkelain (395/2006) 11 §:n yleiseen eläkeikään.

Jos tarkoitus on sitoa säästösopimuksen varojen nosto yksilöllisesti kyseisen henkilön oikeuteen siirtyä vanhuuseläkkeelle, merkitsisi muutos joidenkin henkilöiden osalta lievennystä nykyisiin sääntöihin ja säästäjien asettamista eriarvoiseen asemaan.

Koska yhdellä henkilöllä voi olla useiden eri eläkelakien mukaisia eläkeoikeuksia, tulisi laissa yksiselitteisesti määritellä minkä eläkelain mukainen eläkeikä otetaan huomioon.

Veronmaksajain Keskusliitto pitää välttämättömänä, että laissa määritellään yksiselitteisesti ajankohta, jonka jälkeen säästövarat voidaan nostaa ilman korotettua veroseuraamusta.

Siirtymäsäännös

Luonnokseen ei sisälly siirtymäsäännöksiä.

Säästöt eläketurvaa varten ovat pitkäaikaisia, mahdollisesti vuosikymmeniä kestäviä sopimuksia. Kuitenkin vapaaehtoisen eläkevakuutuksen verokohtelua on muutettu muutaman vuoden välein. Voimassa olevan lain säännösten

mukaan eläkesuunnitelmansa tehneiden pitää voida halutessaan noudattaa suunnitelmaansa loppuun saakkaa. Jos esimerkiksi henkilö on alkanut säästää eläkevakuutukseen tarkoituksenaan nostaa se ikävuosina 62 -68, tulisi hänelle antaa mahdollisuus pysyä alkuperäisessä suunnitelmassaan.

Luonnoksessa sidottua pitkäaikaissäätämistä koskevaksi lainsäädännöksi on ehdotettu vakuutuslainsäädännön muutokseen otettavaksi siirtymäsäännös, jonka mukaan ennen lain voimaantuloa tehtyyn sopimukseen sovelletaan lain voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä..

Voimassa olevaan eläkevakuutukseen liittyvä kuolemantapauskorvauksen osittainen verovapaus tulee säilyttää loppuun saakka, koska aikanaan maksetut vakuutusmaksut henkivakuutuksesta eivät ole olleet vähennyskelpoisia.

Kun vapaaehtoisen eläkevakuutuksen verotussäännöksiä muutettiin vuonna 2004 (SK 772/2004) perustuslakivaliokunta edellytti, että verokohtelun muutokseen varataan kohtuullinen siirtymäaika, jonka kuluessa vakuutuksen ottaja voi vielä täydentää vakuutussäästöjään (PeVL 21/2004). Siirtymäajaksi säädettiin 5 vuotta.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että lakiin säädetään siirtymäsäännös, jonka mukaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden eläkevakuutuslainsäädännön ja henkivakuutuslainsäädännön mukaisiin vakuutusmaksuihin sovelletaan ennen lain voimaantuloa voimassa olleita säännöksiä.

Lisäksi tulee säätää, että ennen lain voimaantuloa tehdyn vapaaehtoisen eläkevakuutuslainsäädännön perusteella maksetut vakuutusmaksut ovat aikaisempien säännösten mukaisesti vähennyskelpoisia tietyn, vähintään viiden vuoden siirtymäkauden ajan.

Edunsaajamääräys

Esitysluonnoksen yksityiskohtaisissa perusteluissa on 34 a §:n kohdalla ilmeinen virhe, sillä perustelutekstissä tuloutuksen korotus olisi 20 % kun muualla tekstissä korotukseksi ehdotetaan 50 %. Lisäksi nykyisen 34 a §:n 4 momentti lienee tarkoitus siirtää 34 b §:ään eikä 34 a §:ään, kuten tekstissä sivulla 17 todetaan.

Luonnoksen mukaan TVL 34 a §:ssä ehdotetaan säädettäväksi, että pitkäaikaissäätämislainsäädännön perustuva suoritus tai eläke luetaan saajan pääomatuloksi 50 prosentilla korotettuna myös silloin, kun varoihin oikeutettu on kuollut ja suoritus maksetaan muulle kuin lähisukulaiselle.

Jos säästösopimuksessa ei ole edunsaajamääräystä säästövarat luetaan säästäjän tai varoihin oikeutetun puolison kuolinpesän varoihin ilman korotusta.

Esitysluonnos merkitsee, että jos lapseton ja naimaton henkilö on tehnyt säästösopimuksen ja kuolemansa varalta on tehnyt testamentin, testamentin saaja maksaa säästövaroista pääomatulonveron ilman korotusta. Jos sama henkilö saakin säästösopimuksen säästösopimukseen liitetyn edunsaajamääräyksen perusteella, on hänen maksettava 50 %:lla korotettua veroa. Erilaiselle veroseuraamukselle ei ole nähtävissä mitään perustetta.

Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että esityksestä poistetaan TVL 34 a § 2 momentin 3. kohta.

Kertamaksullinen eläke

Kertamaksullisen eläkkeen verotukseen ei esitetä muutosta. Kertamaksullisen eläkevakuutuksen maksuista ei nykyisten säädösten mukaan saa vähennystä mutta vakuutussuoritus on osittain veronalaista ansiotuloa (TVL 81 §).

Järjestely on verovelvolliselle niin epäedullinen, että kertamaksullisia eläkevakuutuksia ei käytännössä oteta.

Olisi kuitenkin perusteltua, että eläketurvaa olisi mahdollista täydentää kertamaksullisella eläkkeellä ilman kohtuuttomia veroseuraamuksia.

Veronmaksajain Keskusliitto katsoo, että kertamaksullisen eläkevakuutuksen verotusta tulisi muuttaa niin, ettei verotuskohtelu muodostu käytännössä kertamaksullisen eläkkeen hankkimisen esteeksi.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Vesa Korpela
lakiasiain johtaja